

İsim Vermek

<http://www.besikcesitleri.com/ContentUploads/Images/Urunler/Buyuk/8c47bc03-d299-4a2-b31e-048903eb8d5f.jpg>

İsim, Bir Çocuğun Kimliğidir

İsim, bir kişinin bütünleştii bir **semboldür**. Toplum tarafından küçümsenen, alaya alınan adlar o isme sahip kişiler üzerinde olumsuz bir etkiye sahiptir. Bu tür isimlere sahip olanlar, adları sorulduğu zaman pek söylemek istemezler. Bunun yanında gizemli, çekici isimler de vardır. Bu nedenle kişiye verilen ismin anlamı ve onun çağrışımı çok önemlidir.

Bir Türk ismini duyduğumuzda ilk aklımıza gelen o kişinin Müslüman olduğudur. Oysaki gayri müslimler de Türk isimlerini kullanmaktadırlar. Yine aynı şekilde yabancı bir isim duyduğumuzda hemen kişinin pek Müslümanlıkla ilgisinin olmadığını düşünebiliriz. Halbuki bizim alıştığımızın dışında bolca örnek de mevcuttur.

Yine zannımızın aksine, İslam'a girenlerin ismini de değiştirmesi gerekmez. Kişinin ismi itikadi (*inanç*) yönden bir mahzur taşıımıyorsa ve güzel bir anlam taşıyorsa, değiştirilmesi gerekmez.

Rasulullah'ın Deęiřtirdięi İsimler

Rasulullah anlamı olumsuz ve kötü olan isimleri değiştirmiştir. Mesela **Abdüř-şems**'i (*Güneřin kulu*) **Abdurrahman**, **Abdül-Uzza**'yı (*Uzza'nın kulu*) **Abdullah** olarak değiştirmiştir. Yine **Âsiye**'yi **Cemile** (*Müslim, Adab 14-15, Ebu Davud, Edeb 70 (4952), İbn Mace, Edeb 32 (3733)*), **Harb**'ı (*Savaş*) **Silm** (*Barış*) olarak değiştirmiştir.

Ama **Rasulullah**, coğrafi özellik taşıyan, Arap olmayan isimleri olduğu gibi bıraktı: **Selman-ı Farisi, Süheyb-i Rumi, Bilal-i Habeşi.**

Selman, Arapça değil Farsça bir isim olduğu halde Rasulullah onu değiştirmemiş!

Eski Türklerde İsim Verme

Türklerin İslâmiyet'i kabulünden önce animist (*ruhçu*) inançta olmalarının etkisi ile Türk isimleri de yırtıcı hayvan, yırtıcı kuş ve dış tesirlere dayanıklı maddelerden seçilmiş, genelde çocuklara **Bozkurt**, **Arslan**, **Şahin**, **Doğan**, **Timur** (*Demir*), **Kaya** ve **Gökhan** gibi adlar verilmiştir (Özgül Aras, "Ad Koyma," *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, I, 332).

Eski Türkler yine Őamanizm etkisiyle sert tabiat unsurlarını erkeklere (*Volkan, Nehir, Dağ*), yumuşaklarını ise kızlara isim olarak vermişlerdir (*Meltem*). Gök Tanrı inancının yansıması olarak Güneř, Ay, Yıldız gibi isimler yanında **Gökřin**, **Gökberk**, **Gökhan**, **Gökay** gibi isimler de çokça verilmiştir.

İsim Verirken Mutlaka Kur'an'dan Mı Vermek Gerekir?

Verilecek ismin mutlaka Kur'an'da geçmesi gibi bir şart yoktur. Aksi takdirde bu kurala en başta **Rasulullah** aykırı davranmış olurdu. Çünkü onun kızının ismi olan **Fâtıma**, Kur'an'da geçmemektedir.

Fakat ne yazık ki toplumda isim verirken mutlaka Kur'an'da vermek gerekir şeklinde bir inanış mevcut olduğu için sırf bu gerekçeyle bazı anlamsız isimler verilmiştir:

Aleyna (Üzerimize), **Ünzile** (İndirildi), **Ecrin** (Ücret). Yine **göbek ismi** vermek de gelenektir (Prof.Dr. Süleyman Ateş, "Kulağa İsim Okumak Bir Gelenektir," Vatan Gzt., 05 Aralık 2007).

Kur'an'dan Bir İsim: Oğuz!

Bir adam çocuğuna Kur'an'dan bir isim vermek istemiş. Danıştığı din görevlileri ona bunun şart olmadığını söylemişlerse de adam ikna olmamış. En sonunda Kur'an'dan bir isim bulmuş: **Oğuz**! Din görevlisi sormuş, “Bu isim nerede geçiyor?” Adam cevap vermiş: **“Oğuzubillahi mineş-şeytanirracim...”**

Allah'ın İsimlerini İnsanlara Vermek

Allah'ın isimleri aynı zamanda O'nun sıfatlarıdır. Bu nedenle sadece O'na ait olan zâti (*O'na ait*) sıfatları kullanamayız. Bu tür isimleri insanlarda kullanmak için önüne **abd** (*kul*) ilavesi getirilir: **Abdullah, Abdül-Hadi, Abdür-Rezzak...**

İhlas suresinden bildiğimiz Allah'ın **Samed** ismini tek başına bir insana vermek uygun olmaz. Çünkü **Samed**, "ihtiyaçlarını gidermesi için herkesin başvurduğu, yaratılmışlara özgü acizlik ve ihtiyaçtan münezzeh ebedî ve bâkî yüce varlık" anlamındadır. Bu nedenle bu ismin önüne **abd** getirilerek, yani **Abdüs-Samed** şeklinde kullanmak gereklidir. Yine Allah'a özgü bir isim ve sıfat olan **Rahman**'ı *(Kur'an, İsra [17] 110)* da **Abdur-Rahman** şeklinde kullanmak gerekir.

Bunun gibi inanç açısından sakıncalı olabilen isimleri vermekten kaçınmakta fayda vardır. Örneğin **Sanem** (*Put*).

Madem meleklerin cinsiyeti yok,
o zaman biz niye kizlara 'Melek,'
erkeklerle de 'İsrafil, Cebrail,
Mikail' gibi isimler veriyoruz?

Kezban ismi Farsçada ev hanımı, hanım efendi demektir. Fakat bu isim ne yazık ki hiç alakası olmadığı halde Arapçadaki yalancı ile karıştırıldığı için kötü olarak görülmüştür.

كدبانو

Kedbanu

Ev hanımı,
hanım efendi.

كذبان

Kezziban

Yalanlayanlar

Çevrenizden isimlerle ilgili birçok şey duyabilir, internetten de bir hayli şey okuyabilirsiniz. Fakat unutmayınız ki bu bilgilerin hepsinin bilimsel temeli yoktur. İsim konusunda Türk Dil Kurumu'nun sitesindeki **Kişi Adları Sözlüğü**'nden yararlanarak daha tutarlı ve doğru bilgiler edinebilirsiniz.

Türkiye'de En Çok Verilen İsimler

Türkiye genelinde nüfus kütüklerine kayıtlı isimlere bakıldığında sayısal açıdan en fazla kayıtlı kadın ismi **Fatma, Ayşe, Emine, Hatice** ve **Zeynep**, erkek ismi ise **Mehmet, Mustafa, Ahmet, Ali** ve **Hüseyin**'dir *(Hürriyet Gzt., 26.02.2017).*

Osmanlılarda İsim Verme Geleneđi

Osmanlılarda ocuklara, **Rasulullah**'a olan sevgideki hassasiyetten dolayı **Muhammed** ismi yerine **Mehmed** ismi verilmiştir.

Çünkü çocuğun ismi **Muhammed** olduğu zaman ona kızgınlıktan dolayı kötü sözler söylenirse, bunun **Rasulullah**'a karşı da bir saygısızlık olabileceği düşünülmüştür. Zaten Arapçada **Muhammed** ile **Mehmed** isimlerinin harfleri aynıdır. Tek fark, harekelerdedir.

Muhammed

Mehmed

Osmanlılarda kız isimleri genelde hep çiçek ismi olarak verilmiştir (*Nergis, Gül, Manolya, Menekşe...*). Erkek isimleri ise genellikle çocuğun doğduğu zamana göre verilirmiş:

Mevlit Kandili: Mevlüt, Mevlüde.

Üç Aylar: Recep, Şaban, Ramazan.

Miraç Kandili: Miraç.

Berat Kandili: Berat.

Ramazan Ayı: Ramazan, Oruç.

Kadir gecesi: Kadir, Kadriye.

Ramazan bayramı: Bayram.

Hac Zamanı ve Kurban Bayramı: Hacer, Sare, İbrahim, İsmail.

Muharrem Ayı: Muharrem, Hüseyin, Nuh.

Safer ayı: Safer.

Şevval ayı: Şevval.

Çocuğa Bir İsmi Kadın, Bir İsmi Erkek Versin!

İsim verirken bazen erkekler kendi istedikleri ismi dayatabiliyorlar. Oysaki empati yapmak gerekir.

Acaba kendisi, eşinin yerinde olsaydı neler hissedirdi? Kadın da gayet haklı olarak bir isim vermek isteyebilir. Bu nedenle bir ismi erkek, diğer ismi de kadın seçmeli.

Böylece hem çocuğun iki ismi olduğu için daha sonra isim karışıklıkları kolay önlenir, hem de ailenin iki ferdinin de isteği yerine gelmiş olur.

Dr.Nurullah Abalı

Kaynakça

- Ali Osman Ateş, “**Hız. Peygamber’in ve Çocuklarının İsimleri Hakkında Bazı İddiaların Değerlendirilmesi,**” Dokuz Eylül Üniv. İlahiyat Fak. Dergisi, 1989, sayı: 5, s. 385-398.
- Celalettin Çelik, “**Kültürel Sembol Sistemi Olarak İsimler: İsim Sosyolojisine Giriş,**” Çukurova Üniv. İlahiyat Fak. Dergisi, 2006, cilt: 6, sayı: 2, s. 39-61.
- Cemal Ağırman, “**Ad Koyma ve Hz Peygamber’in İsimlere Karşı Tutumu,**” Cumhuriyet Üniv. İlahiyat Fak. Dergisi, 1998, sayı: 2, s. 123-143.
- Özgöl Aras, “**Ad Koyma,**” Diyanet İslam Ansiklopedisi, I, 332.

